

De trigonometriske stationer på Kåverbjerget, Sønderho

Fra Kåverbjerget top (19 m over havets overflade) er der en god udsigt over Vadehavet næsten horisonten rundt. Kåverbjergets top har derfor været et oplagt sted at anbringe pejlemærker, som kunne ses på lang afstand. Generalstaben, Geodætisk Institut og Kort- & Matrikelstyrelsen har derfor gennem omkring 150 år foretaget mange opmålinger.

Udsigt fra Kåverbjerget over Vadehavet mod sydøst med det nye granitpostament fra Kalundborg i forgrunden.

Generalstabens granitpostament
Betegnet Tr.st. 686 Sønderho med årstallet 1875

<< Samme foto blot roteret i lod

Geodætisk Instituts foto fra 1945

Sønderho-postamentet
på sin plads 2010 på målebanelen
på Kalvebod Brygge, Amager.

Røsnæs-postamentet fra
Kalundborg på sin nye plads på
Kåverbjerg, Sønderho. Okt. 2011.

Granitpostamentet (betegnet Tr.st. 686 Sønderho) på Kåverbjerg blev efter rekognoscering i 1862 rejst i 1867 af Generalstabens. Mærkværdigvis bærer det originale postament årstallet 1875¹. Postamentet indgår i et opmålingsnet med ca. 330 andre trigonometriske stationer i Danmark. Herfra foretager Generalstabens opmålinger i 1867 og 1907. Men postamentet bliver undermineret af sandfygning og opgives som målepunkt i 1925.

I 1945 fandtes det underminerede postament liggende for foden af klitten, hvorfor det samme år blev bragt til GI's oplagsplads i Buddinge.

I 2011 flyttes et tiloversblevet granitpostament med årstallet 1918 efter aftale med KMS og Kalundborg Kommune fra Småhøje² på Røsnæs til Kåverbjerg, hvor det nedstøbes i beton på det oprindelige postaments plads. KMS vil på et senere tidspunkt indmåle punktet med GPS og registrere det som et fikspunkt.

¹ Om denne uoverensstemmelse meddeler landinspektør Ole Bauer Eiersted, KMS den 7.12. 2011 følgende: ”Der synes at være almindelig meget forvirring om datoer ved opmåling og etableringer på Fanø. Det må dels skyldes at arkivmaterialet er renskrifter af markbøger, dels at der i en årrække tilsyneladende har været nogen forvirring om det oprindelige postament var eller ikke var blevet genopsat efter at være væltet. Man kan ikke tage årstallet som udtryk for etableringstidspunktet, for postamentene blev genbrugt. Det eneste jeg er helt sikker på er, at 1875 / resp. nu 1915 ikke en udløbsdato”.

² Med flg. fikspunktbetegnelser: Kote 54 m. År GS 1918. Nr 441. Kort 35 C4. UTM N: 6174402 E: 628568.

Fikspunktblokken på Kåverbjerget restaureret oktober 2011.

Fikspunktblokken

Nogle meter fra postamentet anlagde Geodætisk Institut i 1930 en ny trigonometrisk station i form af en muret 1 m³ kvadratisk fikspunktblok (betegnet Tr.st. IV 686 Sønderho m. sognenummer 135-16-001) forsynet med en cirkulær bronzeplade, i hvis centrum punktet angives med en kørnerprik. GI foretog opmålinger fra punktet i 1930-erne og 1970-erne. Punktet blev senest opmålt med GPS af Kort & Matrikelstyrelsen i 1995.

Gennem de sidste mange år var fikspunktblokken blevet meget medtaget, men den er blevet restaureret i 2011 af Sønderho Havn Støtteforening.

Fikspunktbetegnelse på fikspunktblokken fra 1930: 135-16-00001

Koordinater: N 6 133 451,481 m, E 466 117,830 m (UTM32ETRS89)

Kote: 18,577 m (DVR90)

Kåverbjerget 28. november 2011 set mod vest. Forrest den restaurerede fikspunktblok med informationstavle, i midten til venstre granitpostamentet og bagest det genrejste sømærke, Æ Kåver.

*Sønderho Havn
Støtteforening
v. Per Hofman Hansen
og Kort- og
Matrikelstyrelsen
6. december 2011*